

Když jsem já jel tou londýnskou branou

Parafráze putimské písníčky zdobí politickou noblesu Klimszovy Velkoleposti vyvolených

Jiří P. Kříž

Posledním číslem velké lednové divadelní série v Ostravě je hra *Velkolepost vyvolených* u nás málo známého anglicko-irského – o to se vedou učené spory – dramatika Williama Congreveho (1670–1729) z období tzv. tudorovské restaurace. V Divadle Antonína Dvořáka NDM ji nastudoval Janusz Klimsza.

Hra je to prazvláštní. V Británii se přou, jestli rodák ze sídla nedaleko Leedsu, který ale studoval v Dublinu, blízký kamarád Jonathana Swifta, byl Angličanem nebo spíše Ireem. A je to přý nakonec Angličan irského duchovního projevu, protože nemravná.

Rozněžnělé vztahy

V Česku zase není jasné, jestli může být ostravská premiéra označena za českou. *Velkolepost* se hrála jen jednou, ve zlaté kapličce v roce 1967 s podstatnou autorskou úpravou Karla Michala, který se aktualizací hlásil ke spoluautorství.

Ostravská verze má k dispozici kongeniální překlad Jiřího Strnady. Jedinečně vystihuje sebe-

vyvolené jedince. Jazyk a diplomatické fráze střídá pavlač, čemuž se my, znajíce naše vztyčené prostředníky volbami vyvolených, díváme jen málo.

Jako by Congreveho dialogy byly stvořeny z aforismů a sentencí, v nichž pointy stojí v záporné opozici k obsahu replik. Fainall (František Strnad): „S dojetím pozoruji, že váš něžný vztah ke mně se nijak nemění. Je stále plný hlubokého odporu.“

Jde o dědictví po stále ještě křepké a vitální Lady Wishfortové (Veronika Forejtová), ve skutečnosti o provokativní vztahy mezi pohlavími. Sympatické je na autorovi, který napsal *Velkolepost vyvolených* v prvním roce 18. století, že ženy obdařil vytříbenou duchaplností a feminismem dominujícím nad maskuliní živočišností:

Fainallová (Pavlna Kafková): „Chlap není nic než zvíře. Dokud nás miluje, chová se jako obžněný hmyz. A když nás opouští, chová se jako krysa.“

Pokrok se nedá zastavit

Velkolepost vyvolených je kostýmní exhibicí Elišky Zaple-

Foto PRAVO – J. P. KRÍŽ

Lada Beláškova v roli Slečny Millamantové a Jan Fišar coby Sir Philfull Witwoud.

talové na scéně Martina Váška. S excelentními výkony Jana Fišara v postavě takřka donkichotského rytíře smutné postavy Sira Philfulla, ale má to pěkně spočítané, skoro jako Falstaff, a Vladimíra Poláka v roli jeho ne-

vlastního mladšího bratra Witwouda.

Klimsza má smysl pro jemné akce v konverzačně ekvilibristické komedii.

Až z toho místy mrazí, jak se korupční, milostné a politické

skandály staré Anglie podobají těm našim. Jak předpověděl Petulant (Robert Urban): „Za dvě stě tři sta let... budou se nenávidět, okrádat, podvádět daleko důvtipněji. Pokrok se nedá zastavit.“